Ulkoasiainvaliokunnalle

UTPJ 10/2018 vp - UTP 40/2005 vp

Valtioneuvoston selvitys Suomen osallistumisesta kansainväliseen kriisinhallintaan - ajankohtaista siviilikriisinhallinnasta sisäministeriön näkökulmasta

Sisäministeriön vastaa siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksista. Niihin kuuluvat kriisinhallintaan ulkomaille lähetettävän siviilihenkilöstön rekrytointi, materiaaliset ja logistiset valmiudet sekä siviilikriisinhallintakoulutuksen, tutkimuksen ja kehittämisen järjestäminen. Valmiudella tarkoitetaan sellaista toimintakykyä, jonka avulla Suomi voi osallistua siviilikriisinhallintaan. Rekrytoinnilla haetaan osaavia siviiliasiantuntijoita, nimitetään heidät palvelussuhteeseen ja lähetetään kansainvälisiin kriisinhallintehtäviin tai kansainvälisen pelastustoiminnan tehtäviin. Rekrytointivalmiuksiin katsotaan kuuluvan myös se, että Suomella on riittävä määrä koulutettuja asiantuntijoita, jotka ovat soveltuvia ja valmiita hakeutumaan siviilikriisinhallinnan tehtäviin. Sisäministeriön alainen Kriisinhallintakeskus vastaa kaikista kansallisiin valmiuksiin liittyvistä operatiivisista tehtävistä.

Kotimaan valmiuksiin kuuluvat lisäksi edellä mainittujen asioiden valmistelun yhteensovittaminen eri hallinnonaloilla sekä yhteistoiminta kansalaisjärjestöjen kanssa näiden asioiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi. Sisäministeriö on koordinoinut eri ministeriöiden, niiden hallinnonalan virastojen ja muiden siviilikriisinhallinnan toimijoiden yhteistyötä.

Ajankohtaista:

1. *Siviilikriisinhallintalain muutos*: Sisäministeriössä on valmisteilla hallituksen esitys, jolla ehdotetaan muutettavaksi siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annettua lakia, Pelastusopistosta annettua lakia sekä tapaturman ja palvelussairauden korvaamisesta kriisinhallintatehtävissä annettua lakia.

   Siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annettua lakia ehdotetaan ajantasaistettavaksi siten, että sääntely kuvaisi nykyistä selkeämmin siviilikriisinhallinnan luonnetta ja kansainvälisen pelastustoiminnan eriytymistä siviilikriisinhallinnasta. Lakiin siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan ja Pelastusopistosta annettuun lakiin ehdotetaan muutoksia, joilla nykyisin Pelastusopiston yksikkönä toimiva Kriisinhallintakeskus siirrettäisiin hallinnollisesti sisäministeriön yhteyteen. Sisäministeriö toimisi Kriisinhallintakeskuksen hallintovirastona ja järjestäisi sille hallintoja tukipalvelut. Edellä mainittuun kahteen lakiin ehdotetaan lisäksi muutoksia, joilla otetaan huomioon siviilikriisinhallinnan ja kansainvälisen pelastustoiminnan toimintojen hallinnollinen eriyttäminen.

   Siviilihenkilöstön osallistumisesta kriisinhallintaan annetun lain palvelussuhteessa olevan henkilön oikeuksia ja velvollisuuksia koskevia säännöksiä ehdotetaan tarkistettavaksi.

   Hallituksen esitys on parhaillaan lausuntokierroksella ja se pyritään antamaan eduskunnalle vielä kevätistuntokaudella.

2. *<u>Kriisinhallintakeskus:</u>* Sisäministeriö valmistelee Kristinhallintakeskuksen sijaintipaikan siirtoa alueellistamislainsäädännössä säädetyn menettelyn mukaisesti (laki 362/2002 ja valtioneuvoston asetus valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevasta toimivallasta 567/2002). Se tarkoittaa, että Kuopion ja Helsingin lisäksi sijaintipaikkavaihtoehtoina on tutkittava kahden muun pääkaupunkiseudun ulkopuolisen paikkakunnan soveltuvuutta sijaintipaikaksi. Paikkakuntien soveltuvuutta alueellistamisen näkökulmasta arvioidaan sijoitusselvityksessä. Selvityksessä Helsinkiä, Säkylää ja Tamperetta arvioidaan Kuopioon alueellisten, taloudellisten, toiminnallisten ja henkilöstöön liittyvien seikkojen pohjalta. Selvityksen tekemisen yhteydessä kuullaan kuntia, jotka ovat sijaintipaikkavaihtoehtoina. Sijoitusselvitys käsitellään alueellistamisen koordinaatiotyöryhmässä.

3. *Budjettikehityksestä*: Suomen siviilikriisinhallintastrategian (*Valtioneuvoston kanslian julkaisusarja 8/2014*) tavoitteena on lähettää vuositasolla noin 150 asiantuntijaa siviilikriisinhallinnan tehtäviin. Käytännössä siviilikriisinhallinnalle osoitettu budjetti on mahdollistanut noin 120 asiantuntijan osallistumisen vuosittain. Asiantuntijat maksetaan ulkoministeriön budjetista.

   Sisäministeriö vastaa kotimaan valmiuksien budjetista. Budjetin suuruus on ollut n. 1,4 milj. euroa, johon on vuosina 2015 ja 2018 saatu kertaluonteiset korotukset 300 000 euroa. Nykyinen rahoitustaso on haasteellinen ottaen huomioon kansainvälinen turvallisuustilanne ja vaikeiden kriisien edellyttämä valmiuden ylläpitäminen. Suomi osallistuu tällä hetkellä vaativiin operaatioihin Ukrainassa, Sahelin alueella, Afrikan sarvessa sekä Irakissa, ja tämä asettaa merkittäviä vaatimuksia kotimaan valmiuden toiminnoille.

Kooste sisäministeriön siviilikriisinhallintamomentin toteuma-, talousarvio- ja kehystiedoista 2012-2022.SM/HKO

